

plejeloven som særlovgivningen fraveget i en lang række tilfælde, navnlig således at visse lovovertrædelser behandles som politisager, selvom de kan medføre fængselsstraf. Det er således almindeligt, at der i nyere særlovgivning er indsat bestemmelser om, at overtrædelser af de pågældende love behandles som politisager.

Fordelelingen af kompetencen mellem statsadvokaterne og politimestrene indebærer, at det er statsadvokaten, som rejser tiltale i statsadvokatsagerne, ligesom det i disse sager er statsadvokaten (eller, højere anklagemyndighed), der træffer beslutning om eventuelt at unnlade tiltale. I politisagerne rejses tiltalen af politimesteren, der ligeledes har kompetencen til at unnlade påtale i disse sager.

Selv om det er statsadvokaten, der træffer afgørelse med hensyn til påtalespørgsmålet i statsadvokatsagerne, varetages den forudgående behandling af politimesteren, der også forestår udførelsen af sagerne i byretten. Domme i de statsadvokatsager, der behandles ved byretterne, skal endvidere af politimesteren indsendes til statsadvokaten, der på grundlag af en indstilling fra politimesteren tager stilling til spørgsmålet om anke.

De statsadvokatsager, hvori der er spørgsmål om opgivelse af påtale eller meddelelse af tiltalefrafald, forelægges ligeledes først for statsadvokaten efter forudgående behandling hos politiet. Kun i meget begrænset omfang kan politimesteren selv træffe bestemmelse om at unnlade videre forfølgning af en statsadvokatsag. Efter reglen i retsplejelovens § 749, stk. 1, kan politimesteren således kun opgive påtale, hvis der enten ikke har været rejst nogen sigtelse i sagen, eller sigtelsen er åbenbart ubegrundet. Sager om tiltalefrafald inden for statsadvokatsagsområdet forelægges altid af politimesteren for statsadvokaten. Er der knyttet vilkår til tiltalefrafaldet, skal sagen endvidere indbringes for retten med henblik på godkendelse af de fastsatte vilkår, jfr. retsplejelovens § 723 a. Sager om betingede tiltalefrafald udføres, efter at statsadvokaten har taget stilling i sagen, af politimesteren.

Statsadvokatsagerne er således efter de gældende regler i meget vidt omfang undergivet dobbelt behandling inden for anklagemyndigheden, og denne behandlingsmåde finder anvendelse, uanset om sagen er af ukompliceret karakter.

2.2. Selvom der er gennemført visse delreformer med hensyn til påtalekompetencen, svarer den gældende kompetencefordeling mellem statsadvokaterne og politimestrene i alt væsentligt til de regler herom, som blev indført ved retsplejeloven

af 1919, og som var foreslået i den første proceskommissions udkast fra 1868. Den gældende kompetencefordeling mellem statsadvokaterne og politimestrene bygger således i væsentlig grad på forudsætninger om politiets struktur, personaleresourcer og uddannelsesmæssige forhold fra tiden omkring retsplejelovens gennemførelse. Disse forudsætninger er siden blevet radikalt ændret. Politimesterembederne råder i dag over en betydelig juridisk sagkundskab og erfaring og rutine i behandlingen af straffesager. Efter justitsministeriets opfattelse er det derfor rigtigt at ændre den gældende kompetencefordeling, således at nogle flere sagstyper overføres til politimestrenes påtalekompetence. En sådan omlægning vil ikke blot indebære en mere tidssvarende kompetencefordeling inden for anklagemyndigheden, men vil også kunne medføre en bedre udnyttelse af anklagemyndighedens samlede ressourcer. Den foreslåede kompetenceomlægning vil også være bedre i overensstemmelse med mere generelle hensyn, der sædvanligvis følges ved fordelingen af arbejdsopgaver inden for trinvis opbyggede myndigheder, hvorefter sager i videst muligt omfang afgøres af de underordnede myndigheder.

Spørgsmålet om en ændret fordeling af kompetencen mellem statsadvokaterne og politimestrene har været gjort til genstand for overvejelse i et underudvalg under justitsministeriets strukturudvalg vedørende politiet. Udvalget har imidlertid ikke afgivet nogen betænkning. Det er oplyst over for justitsministeriet, at der i udvalget var principiel enighed om, at det på en række områder må anses forsvarligt og hensigtsmæssigt at overføre kompetence fra statsadvokaterne til politimestrene, idet det herved forudsattes, at den fornødne ensartethed i tiltalepraksis tilvejebringes gennem f.eks. fastsættelse af instruktorske forskrifter. Fra statsadvokaternes side fastholdt man dog, at en sådan kompetenceoverførelse burde være af mere begrænset karakter, og der kunne i udvalget ikke tilvejebringes enighed om det nærmere indhold og omfang af kompetenceoverførelsen.

Efter justitsministeriets opfattelse kan det forekomme uheldigt, at nogle praktisk vigtige og gennemgående ukomplicerede sagstyper er undergivet den dobbelte sagsbehandling, som er følge af, at de pågældende sager henhører under statsadvokatens påtalekompetence. Den ekspertise, som findes i statsadvokaturerne, bør efter justitsministeriets opfattelse først og fremmest anvendes på sager, som er særligt indviklede eller særligt tvivlsomme, og på et mere generelt tilsyn med politiets behandling af straffesager.